

Seyyid Abdullah Şemdini

Seyyid Abdullah Şemdini hazretleri, Anadolu'da yetişen büyük velilerdendir. Silsile-i aliyenin otuzuncusudur. Seyyid Abdülkadir-i Geylani hazretlerinin onuncu torunu ve Seyyid Taha-yı Hakkârî'nin amcasıdır.

Şemdinli'de dünyaya gelen asil, temiz ve şerefli bir aileye mensup olan Seyyid Abdullah Şemdini, küçük yaşta ilim tahsiline yöneldi. Zamanının usulüne göre ilk tahsilini gördükten sonra, Irak'ın Süleymaniye beldesine giderek oradaki medresede ilim öğrenmeye devam etti. Akli ve nakli ilimleri tahsil edip büyük âlim oldu. Bu medresede ilim öğrenmekle meşgul iken medrese arkadaşı Mevlana Halid-i Bağdadi ile bir kardeş gibi yaşadılar. Yüksek yaratılışı olan bu iki gönül dostu zahiri ilimleri tahsil ettikleri sırada kalb ve gönül ilmi olan tasavvufa karşı alaka duymaya başladılar. Bu alaka, muhabbet ve aşk derecesine ulaşmış, kendilerini manevi olarak terbiye edip, batını ilimleri öğretmek için yetiştirecek bir rehber, yol gösterici aradılar.

Sonunda aradıkları rehberi hangisi daha evvel bulursa, o büyük zattan alacağı manevi feyz ve bereketin aralarında müşterek olmasını kararlaştırdılar. Bu hususta birbirlerine söz verdiler. Yani aradıkları o büyük veliyi hangisi daha evvel bulur ve tanırsa hemen diğerinin de o zatı tanımasına, ona bağlanıp feyz almasına vasıta olacaktı.

Kendilerine yol gösterecek manevi bir rehberi aradıkları sırada Mevlana Halid-i Bağdadi aldığı bazı manevi işaretler üzerine Hindistan'a gitmeye karar verdi. Zahiri ilimlerde yüksek bir âlim olan Abdullah-ı Şemdini de onunla gitmek istedi. Fakat Mevlana Halid-i Bağdadi ona; "Ben gideyim, oradan alıp getirdiklerime ortağım" dedi. Nihayet Hindistan'a gitmek üzere Süleymaniye'den yola çıktı. Uzun ve meşakkatli bir yolculuktan sonra Hindistan'a ulaştı. Sonunda Nakşibendiye manevi yolunun mürşid-i kâmilî Şah Gulam-ı Ali Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin

huzur ve sohbetleriyle şereflendi. Kısa zamanda layık ve müstahak olduğu fazilet ve olgunluğa ulaştı. Tasavvuf yolunda ilerleyip evlialık derecesine yükseldi. Hocası ona, İslamiyet'in emir ve yasaklarını anlatmak suretiyle, insanların dünya ve ahiret saadetine kavuşmalarına vesile olabilmek ve talebe yetiştirmek hususunda tam bir icazet, diploma ve hilafet verdi. Hocasının tam ve mutlak vekili olarak aldığı yüksek feyz ve kemalatı, ilim ve edep aşıklarına sunmak ve onları yetiştirmekle vazifeli olarak Bağdat'a gönderildi.

Bundan sonra bütün âlem, vasıtalı vasitasız irşad ve feyz kaynağı olan Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin manevi nuru ile nurlanmaya başladı. Böylece Bağdat'ta feyz ve nur saçan rahmet güneşi doğdu.

Seyyid Abdullah-ı Şemdini, daha önceki anlaşmalarının gereği bir müddet Bağdat'ta kaldıktan sonra Süleymaniye'ye dönen Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin ziyaretine gitti. Mevlana'nın Hindistan'da elde ettiği marifet ve kemalatı, olgunluğu görünce ona olan muhabbeti daha da arttı. Medrese talebeliğinde arkadaşı olduğunu düşünmeyip o evlialık güneşinin sohbetlerine devam etmeye başladı. Onun önde gelen talebelerinden oldu. Bazı hasetçi ve inkârcı kimselerin, Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin karşısına çıkıp, söz ve yazı ile onu kötülemeye, türlü türlü iftiralarla ve düzme yalanlarla, ona gönül verenlerin yolunu kesmeye çalıştıkları sırada, o hep onun yanında bulundu. Kendisinde bulunan asalet ve yüksek kabiliyet ile Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin talebe yetiştirmek hususundaki maharetinin birleşmesiyle kısa zamanda bütün ilimlerde ve tasavvuf hallerinde yetişerek olgunlaştı. Mevlana hazretlerinin binlerce talebesi arasında en yükseklerinden oldu. Mevlana Halid-i Bağdadi hazretleri ona talebe yetiştirmek üzere icazet, diploma verdi. Mevlana hazretlerinden icazet ve hilafet alanların baştan üçüncüsü olan Seyyid Abdullah-ı Şemdini, kardeşi Seyyid Ahmed Geylani hazretlerinin oğlu Seyyid Taha-i Hakkari'yi de, Mevlana Halid-i Bağdadi'nin

sohbetlerine götürerek, onun da bu yolda yetişmesine vesile oldu.

Mevlana Halid-i Bağdadi hazretleri bir ara, Bağdat'a gitti. Bu sırada Abdullah-ı Şemdinî talebelerin başına geçip onları yetiştirmekle meşgul oldu. Daha sonra tekrar Süleymaniye'ye dönen Mevlana hazretleri, insanlara İslamiyet'in emir ve yasaklarını anlatmak üzere çeşitli beldelere yetiştirip gönderdiği talebeleriyle birlikte, Seyyid Abdullah-ı Şemdinî'yi de Şemdinli'ye gönderdi. Seyyid Abdullah-ı Şemdinî, Şemdinli civarındaki Nehri kasabasına yerleşti. Nehri'de medrese, tekke ve zaviyeler yaptırarak talebe yetiştirmeye başladı. Türkiye, İran ve Irak'ın çeşitli yerlerinden ilim meclisine ve sohbetlerine koşan pek çok kimseyi zahiri ve batini ilimlerde yetiştirdi. Peygamber efendimizden bu yana, evliyanın ve İslam âlimlerinin anlattığı ve yaşadığı İslamiyet'i, güzel ahlakı insanlara anlattı. Bilhassa edep ve ahlaktan mahrum aşiretler üzerinde çok tesirli olup, onların düzelmesine vesile oldu. Kabile ve aşiretlere, anlayacakları şekilde güzel nasihatler vermek suretiyle onların doğru yola kavuşmalarına vesile oldu.

Mevlana Halid-i Bağdadi hazretleri onun hakkında Seyyid Taha-yı Hakkâri'ye; "Seyyid Abdullah ne güzel bir şeyhdir. Onda hiç kusur yoktur. Yalnız kusuru, onun münkiri yani karşısına çıkıp onun büyüklüğünü inkâr eden kimseler bulunmamasıdır" buyurdu.

Yine buyurdu ki:

"Beni, Seyyid Abdullah ve Seyyid Taha'dan üstün tutmayınız." Eshabı; "Onlar sizin talebenizdir, nasıl böyle dersiniz?" diye arz ettiklerinde; "Onlar şehzadelerdir. Padişah olacaklardır. Biz ise, bir müddet onların terbiyesi ile meşgul olan ve böyle yüksek bir vazifenin kendisine verildiği bir mürebbiyeyiz. Mürebbi, şah olacak şehzadeden üstün olabilir mi?" buyurdular.

Ömrünü ilim tahsil etmeye, İslamiyet'i öğrenmeye ve

öğretmeye vakfetmiş olan ve pek çok kerametleri görülen Seyyid Abdullah-ı Şemdini hazretleri 1813 yılında Şemdinli'nin Nehri kasabasında vefat etti. Nehri kabristanının girişinde defnedildi. Kabrinin üzerinde sade bir türbe vardır. Mübarek kabri sevenleri tarafından ziyaret edilmekte, aşıkları dua edip mübarek ruhundan feyz almaktadır. Onu vesile ederek dua edenlerin maddi ve manevi dertlerine derman buldukları dilden dile anlatılmaktadır.

Şemdinli'nin Nehri kasabasında ilk defa irşad ve feyz kaynağı olan Seyyid Abdullah-ı Şemdini, Şafii mezhebi fıkhında ve diğer ilimlerde derin âlim olup, ilmiyle amel, büyük veli, peygamberlik sırlarına vakıf ve hazret-i Osman'ın güzel ahlakını hatırlatan güzel ahlak sahibi olup, haya ve edebın kaynağı idi. Her hali istikamet ve doğruluk üzere idi. Sohbetleri hasta ruhlara gıda, bakışları kararmış kalblere şifa idi. İnsanların dünyada ve ahirette kurtuluşa ermelerinin, saadet kapısının anahtarı idi.